

Арслон терисига ўранган эшак

Кадим замонлар бой бир савдогар яшаб ўтган экан. Орадан маълум бир вақт ўтиб савдогар касодга учрабди. Хамёнида бир чака ҳам колмабди. Бечоранинг бор-йўги эшаги колган экан, лекин у ҳам очликдан озиб-тўзиб кетибди. Тирик мурдага айланиб колган эшак юк у ёқда турсин ўзини ҳам кўтара олмайдиган ахволга тушибди. Бир куни савдогар эшагига қараб: “Бечора жонивор, очликдан ўладиган кўринади, уни бир ўтлоққа олиб бориб қўйсам балки жон қирар...”, деб ўйлабди. Айти баҳор мавсуми, майсалар униб ётган вақт экан. Савдогар эшакни ўтлаш учун яйловга қўйиб юборибди. Нима бўлганда ҳам эшак жуда озгин ва нимжон эди. Савдогар вахший хайвонлар эшакка зарар келтирмасин деб, эшакнинг устига уйидаги эски бир арслон терисини кийдириб, хавф-хатардан қўриган бўлибди. Уни «хих-хих»лаб яйловга хайдабди. Арслон терисига ўралган эшак ўтлай бошлабди. Узокдан кўрган йирткич хайвонлар, арслон деб ўйлаб ундан хурқиб қочишар экан. Эшак ҳам бемалол ўтлаб хохлаганича айланиб юрар экан. Киска вақт ичида жон қирган эшак эски ахволига қайтибди. Кунлардан бир кун нимадир бўлиб бир шаҳарча ичига қирибди. Богбонлар уни қўриши билан арслон келди деб ўйлаб, қўриқ коча бошлашибди. Баъзилари дарахтга тирмалашибди. Эшак эса у ердаги ўтларни иштаха билан ейишда давом этибди.

Шу пайт богнинг ёнидан бир нечта эшак ўтиб кетаётган экан, бирданига ханграшни бошлашибди. Уни эшитган арслон терисини кийган эшак ҳам уларга жўр бўлибди. Бу ёқимсиз овоздан богбонлар, богга қирган арслон эмас, балки эшак эканини англаб етишибди. Дарахтдан тушиб эшакни тутиб олишибди ва ҳамон устидаги арслон терисини ечиб олишибди. Адабини бериб, роса ишлатишибди.

Инсон насл-насабини яширишга қанчалик ҳаракат қилмасин, маълум бир муддат буни

уддасидан чиқиши мумкин, лекин бир кун келиб бир ножўя харакати билан ким эканини ошкор килиб кўяди.

Юсуф Товалийнинг
"Хикматлар хазинаси" китобидан